

Tilbake på topp: Marco Elsafadi (37) har hatt en lang vei til finalen av «Mesternes mester» som går på tv i kveld. For fem år siden måtte den tidligere landslags-spilleren i basket lære seg å gå på nytt, etter at en nerve-sykdom gjorde ham lam fra brystet og ned.

PÅ TOMANNSHÅND

Tekst: Anders Fjellberg
Foto: Helge Skodvin

Marco Elsafadi #6.

I kveld løper Marco Elsafadi (37) for seieren i «Mesternes mester». Som guttunge løp han for livet med nynazister i hælene.

Marcos metode

MARCO ELSAFADI OG BROREN Badboni legger på sprang gjennom Vest-Berlin. Det er midt på 80-tallet, de er bare unggutter. Et stykke bak kommer en gjeng skinheads løpende etter. Nynazister. Svarte boots, olabukser og grønne jakker med tysk flagg på armen. Bygården der Marco bor med familien er forsøkt tent på tre ganger, den ene gangen måtte de reddes ut. I samme del av byen er en 11 år gammel tyrkisk gutt kastet foran en t-banevogn og drept. En annen innvandregutt ble påtent. Snauskallene har sagt de vil rydde Berlin for søppel. Innvandrere, blitzere og homofile. Marco og Badboni løper det de kan.

- Vi var pissredde alle sammen, sier Marco Elsafadi (37) i dag.

Han er tidligere basketstjerne og landslagsspiller for Norge, og ikke minst kjent for et glødende engasjement for vanskeligstilt ungdom. I kveld er han også vinnerkandidat i NRK-programmet «Mesternes mester».

På plenen utenfor rekkehusleilighet i Fyllingsdalen i Bergen, står Elsafadi og spinner en basketball på pekefingeren. Inne på stua, til høyre for en diger flatskjerm, under det flere meter brede landskapsfotografiet av Grand Canyon, står lekekassa til datteren Sarah Matea, med et par dukker, noen bamser og en liten basketball. Hun fylte akkurat fem år. Kontrasten er tilsynelatende enorm til pappa Marcos oppvekst et steinkast unna Berlinmuren på 70- og 80-tallet.

Den palestinske familien Elsafadi kom til Berlin etter å ha flyktet fra Libanon vinteren 1977. Da var det gått tre måneder siden Marco ble født i en flyktningeleir i Tripoli, det siste tilskuddet til en søskenflokk på fire. I Libanon pågikk det en maktkamp internt i PLO, og Marcos far som jobbet for organisasjonen var innkalt på teppet av Yasser Arafats folk. Det var ikke godt å si hvorfor. Noen ble forfremmet, andre forsvant. I nabolandet Syria der han var vokst opp og hadde familie, hadde han en dødsdom hengende over seg etter å ha desertert og hoppet av til PLO under seksdagerskrigen i 1967. Han måtte ta med seg familien ut av Midt-Østen, og Tyskland ble løsningen.

Aktuell: Finalist i programmet «Mesternes mester» på NRK. Finalen går på tv i kveld.

«Beina var helt døde i fire måneder. Jeg var en potetsekk som brødrene mine måtte løfte rundt på.»

- - Jeg vokste opp i en skikkelig getto, sier Marco. Han snakker om den første Berlin-bygården familien bodde i.
 - Den var full av flyktninger som myndighetene ikke visste hva de skulle gjøre med. Det var temmelig urolig. Bakgården var så skitten og jævlig at vi aldri var der.
 - Utenfor sto sykkelene med en egensnekret tilhenger. Den brukte faren da han grytidlig trakk av gårde for å kjøpe frukt utgått på dato. Inne var det hull i veggen og hull i teppene. Noen kunne tettes med avispir, eventuelt et klistremerke i passende fasong.
 - Det er rart. Jeg husker det ikke som spesielt shabby, men jeg har jo sett bilder i ettertid, humrer han.
 - Elsafadi husker en god og trygg barndom. Familien ble i den delte hovedstaden, som flyktninger med midlertidig opphold, til han ble ti år. Da flyttet de til Norge og Kragerø, hvor de fikk bli.
 - Berlin er for meg veldig mange gode minner. Grilling i parken på søndagene, vi besøkte mormor som også bodde der, jeg spilte fotball i gatene med brødrene mine. Det er det jeg husker, selv om jeg vet at rammene rundt ikke var så bra.
 - Men de nære rammene virker å ha vært på plass?
 - Ja, og jeg tror det er grunnen til at det gikk så bra med oss. Jeg har aldri våknet og trodd eller tenkt at jeg var fattig ...
 - Han grubler litt og fullfører resonnementet.
 - ... da er du jo ikke fattig da. Hvis man ikke strekker seg etter luksus, har man egentlig alt. Vi hadde tak over hodet, mat, klær og masse kjærlighet. Hva mer trenger et barn?

ELSAFADI VET MER OM dette enn de fleste. Han ser på barna som faller utenfor som sine barn. Det gikk opp for ham for 13 år siden, på en kafé i den greske middelhavsbyen Oropos. I ukene før hadde han prøvespilt for flere greske basketballklubber. Nå satt agenten hans på andre siden av kafébordet og leste opp kontraktbetingelser.

For et 24 år gammelt baskettalent som hadde lagt ned tusenvis av treningstimer, kjempet seg fra ungdomslag i Kragerø til startoppstillingen på A-landslaget, og nå var et navnetrekk på stiplet linje unna tenåringstrømmen,

men, burde saken vært grei. Men Elsafadi snudde ryggen til og reiste hjem til Norge.

Han hadde ventet på et profftilbud i flere år, men nå hadde han andre ting å tenke på. Elsafadi jobbet som ungdomsarbeider ved siden idrettskarrieren, og nylig grunnlagt stiftelsen New Page - «babyen min», som han kaller den.

New Page jobbet med ungdom med problematferd, mange med innvandrerbakgrunn, brokete familiehistorier og dystre framtidsutsikter. Marco, og etter hvert 60 ansatte, ble individuelle kontakter for ungdommene. De forsøkte å være rollemodeller, gi ungdommene noe fornuftig å ta seg til på fritiden og et puff i riktig retning.

- Da jeg fikk profftilbudet i Hellas, hadde jeg allerede begynt å få gode resultater med flere av ungdommene. Jeg så vi gjorde en forskjell, hvis jeg takket ja til Hellas, måtte jeg forlate alt det. Da var plutselig ikke den proffkontrakten så spennende lenger.

- Det er et modent valg for en 24-åring?
- Jeg følte ikke jeg ofra noe ting. Hjemme kunne jeg både spille basket og jobbe med ungdommer. Bli proff, tjene masse penger, drive med sporten du elsker, ja vel ... Men det er jo vanvittig kjedelig.

I ti år var Elsafadi sjef for New Page. I 2011 måtte han og styret innse at det ikke lenger var økonomi til å drive videre. Da hadde de hjulpet hundrevis av ungdommer, opprettet kontor i Bergen, Oslo og Stavanger og vunnet flere priser og utmerkelser for arbeidet med utsatt ungdom.

- Det var vemodig og tragisk å legge ned New Page, både for de ansatte og ungdommene. Det ble hardere konkurranse fra kommunene og andre aktører, og med de prisene vi måtte konkurrere på, mente vi det var umulig å levere en god nok tjeneste. Vi hadde ikke noe valg, men resultatene våre blir stående.

NÅR ELSAFADI I KVELD KAN gå til topps i «Mesternes mester», er han vel vitende om at han like gjerne kunne vært lenket til rullestolen. En dag i 2009 kjente han en prikking i beina, tre dager seinere var han lam fra brystet og ned og diagnostisert med den sjeldne nervesykdommen «Guillain Barré».

- Beina var helt døde i fire måneder. Jeg var en potetsekk som brødrene mine måtte løfte rundt på, og det var ingen som kunne si sikkert om jeg ville bli bra igjen.

Men framgangen kom, og han lærte å gå igjen, i et slags kappløp med datteren som på det tidspunktet tok sine aller første skritt. Da han lå på sykehus, uten å kunne røre så mye som en lilletå, bestemte han seg for at han skulle fullføre Berlin maraton året etter. Det ble ikke ny personlig rekord slik han håpet, men han kloknet inn på litt over fem timer.

- Det var øyeblikk på sykehuset da jeg ikke så noen framgang, og jeg tenkte at det her går ikke. Men nei, jeg ga aldri opp.

De siste åra har Elsafadi først og fremst jobbet som foredragsholder. Over hundre ganger i året snakker han for alt fra næringslivsledere til barnevernansatte om viktigheten av gode relasjoner. Både i fjor og året før kunne selskapet hans ta ut over én million i utbytte. Og han jobber fortsatt med barn og unge: - Det dukker hele tiden opp ungdommer som trenger og fortjener hjelp og støtte, og jeg har ikke hjerte til å bare stå og se på. Det hender jeg bistår i barnevernssaker, og etterpå skal jeg ned og trene med en gutt som nettopp kom ut av fengsel.

- Blir du aldri lei av å jobbe med problembarn?
- Du kaller dem problembarn, det har du ikke lov til. Barn med problemer, husk på det. Barna kom først. Nei, jeg kan bli lei når noen av dem dyrker offerrollen litt for mye, men jeg er utrolig glad i den gruppen ungdommer. Jeg har mye tålmodighet med dem. Jeg er mye mindre tålmodig med voksne som gjør livet vanskelig for seg selv.

- Jeg har hørt at målet da du startet New Page var å vinne Nobels fredspris?

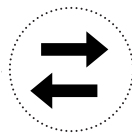
Elsafadi sprekker opp i et glis.
- Jeg skal fortsatt vinne en nobelpris, altså. I 2025, Men å sette seg et hårete mål, er ikke det samme som at jeg på død og liv må nå det. Det handler om å vite hvilken retning jeg skal i, og hvis jeg jobber etter tanken om at jeg skal gjøre meg fortjent til en fredspris, så kommer jeg ikke utenom å gjøre noe nyttig på veien. Løse en liten konflikt, stoppe en liten krig i hverdagen til sårbare barn og unge. Det er det egentlige målet. •

anders.fjellberg@dagbladet.no

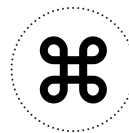
Familie:

Samboer med Solveig Robberstad Næss (27).
Pappa til Sarah Matea (5).

Kjører:

- Audi stasjonsvogn. Familiebil, men en kul familiebil. Vi ønsker oss en Tesla.

Siste kulturopplevelse:

- Elsa & Emilie, som opptrådte da jeg var på «Lindmo» for noen uker siden. De kommer til å bli store.

Favorittord:

- Habibi. Det brukes om og til gutter eller menn, og betyr *min kjære* eller *min elskede* på arabisk.

Flyktig barndom: - Første gang jeg fikk følelsen av å ha et hjem, var i 2002, da jeg kjøpte min første leilighet. Et oppussingsobjekt i Åsane, sier Marco Elsafadi. Han bor fortsatt i Bergen, nå med kjæresten Solveig (27) og datteren Sarah Matea (5).